

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਪਾਸੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਵਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਬਨਾਮ

ਨਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ- ਜਵਾਬਦੇਹ

ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 123 ਆਫ 1951

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ—ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ—ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੈਸਾ—ਹੋਰ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ।

ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾਬਾਲਗ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਲਗ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਚਰਣ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਾਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (1), ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਖੀਰ ਚੰਦ (2) ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਰਾਮ (3); ਚਲਮਈਆ ਬਨਾਮ ਵਰਾਦਯ (4), ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਓ ਨਰਾਇਣ (5) ਅਤੇ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਫਤੇਹ ਲਾਲ (6), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ; ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਸੋਹਨਾ ਮੱਲ (7), ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ (8), ਸੋਮਸੁੰਦਰਮ ਚੇਤਿਆਰ ਬਨਾਮ ਕੰਨੂ ਚੋਟਿਆਰ (9), ਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਓ ਪ੍ਰਸਾਦ (10) ਅਤੇ ਬਨਾਰਸ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ (11) ਵੱਖਰਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਕਾਂਗੜਾ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ, ਮਿਤੀ 23 ਫਰਵਰੀ, 1951 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 9,160 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਪਰ ਫਰਮ ਮੇਹਰ ਚੰਦ-ਭਾਨਾ ਰਾਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡੀ.ਆਰ. ਮਨਚੰਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਮੋ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1938 ਲਾਹ. 693
- (2) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 311
- (3) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 395
- (4) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 22 ਮਦ. 166
- (5) ਆਈ.ਐੱਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 166
- (6) ਆਈ.ਐੱਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 176
- (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਲਾਹ. 385
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਲਾਹ. 494
- (9) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1929 ਮਦ. 573
- (10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1928 ਆਲ. 491
- (11) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1932 ਪਟਨਾ 206

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ। ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਬੰਨੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। 1 ਦਸੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ, ਬਾਬੂ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਭਾਨਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਗੰਢ ਦੁਆਰਾ ਅੱਠ ਆਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 8,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੋਟ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬੰਨੂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਮੇਜਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਜੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਭਾਨਾ ਰਾਮ, ਜਨਰਲ ਮਰਚੈਂਟ, ਬੰਨੂ ਵਿਖੇ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਿੰਦਾ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ-ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਕਰਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੰਯੁਕਤ-ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 5 ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ-ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਉਹ ਹੈ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੀ। ਮੁਦਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 6, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੌਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਯੁਕਤ-ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮਦਰਾਸ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੁੱਲਾਜ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 314 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰ ਸਿਰਫ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ,

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1938 ਲਾਹ. 693

- (2) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 311
- (3) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 395
- (4) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 22 ਮਦ. 166
- (5) ਆਈ.ਐੱਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 166
- (6) ਆਈ.ਐੱਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 176
- (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਲਾਹ. 385
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਲਾਹ. 494
- (9) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1929 ਮਦ. 573
- (10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1928 ਆਲ. 491
- (11) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1932 ਪਟਨਾ 206

ਸਿਰਫ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-
ਪਾਰਸਨਰ ਹਨ। ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ
ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੇਨ ਐਨ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਇਨ ਨੋਟ (ਜੀ 1) ਪੰਨਾ 381 'ਤੇ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ
ਜੂਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ
ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਮਾਮ ਰਾਜ
ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (1), ਅਤੇ ਮੁਤਸੱਦੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਖੀਰ ਚੰਦ (2) ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ
ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਜਾਂ
ਨਾਬਾਲਗ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਹੱਦ।
ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਲਗ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਆਚਰਣ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਦਾਸ
ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਰਾਮ (3), ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1938 ਲਾਹ. 614
- (2) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 311
- (3) ਆਈ.ਐੱਲ ਆਰ. 17 ਲਾਹ. 395

ਸਫ਼ਾ 314 'ਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲਾ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚਲਾਮਯਾ ਬਨਾਮ ਵਰਾਦਯ (1) ਬਿਸ਼ੰਭਰ
ਨਾਥਵਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਓ ਨਰਾਇਣ
(2), ਬਿਸ਼ੰਭਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਫਤਿਹ ਲਾਲ (3), ਅਤੇ ਸਮਾਲਭਾਈ ਬਨਾਮ ਸੋਮੇਸ਼ਵਰ (4)। ਇਹ ਹਿੰਦੂ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਸਹਿ-
ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ; ਮੁੱਲਾ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ
ਪੰਨਾ 360 ਦੇਖੋ।

ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ
ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਲਾਮ
ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਸੋਹਣਾ ਮਾਈ (5) ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ ਜੋ ਭਰਾ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ
ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਇਹ
ਚੰਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 251 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਰਮਾਂ
ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਫੈਮਲੀ ਫਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ
ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ
ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ (6) ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ
ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 22 ਮਦ. 166
- (2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 166
- (3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 29 ਆਲ. 176
- (4) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 5 ਬੋਮ 38
- (5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਲਾਹ. 385
- (6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਲਾਹ. 494

ਬੱਸ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸਨ. ਵਾਅਦਾ ਨੋਟ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਮਸੁੰਦਰਮ ਚੋਟਿਆਰ ਬਨਾਮ ਕਾਨੂ ਚੋਟਿਆਰ (1) ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਨਸੋਲਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਜੇ ਤੈਅ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਕੇਸ, ਦੇਹੀ ਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਸਾਦ (2), ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਕੇਸ ਬਨਾਰਸ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ (3) ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਓ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਾਸੀ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1929. ਮਦ. 573
- (2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1928 ਆਲ. 491
- (3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1932 ਪੈਟ 206

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh